

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 46 luvun muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 46 luvun muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 202/2024 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Lakivaliokunta (LaVM 2/2025 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

rikoslain 1 luvun 11 §:n ja 46 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan rikoslain (39/1889) 46 luvun 1 §:n 1 momentin 1 ja 9 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 506/2015,
muutetaan 1 luvun 11 §:n 2 momentin 11 ja 12 kohta, 46 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohdan f alakohta ja 8 a kohdan g alakohta, 4 §:n 3 momentti, 13 § ja 15 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin ne ovat, 1 luvun 11 §:n 2 momentin 11 kohta laissa 368/2019 ja 12 kohta laissa 181/2024, 46 luvun 1 §:n 1 momentin 8 kohdan f alakohta ja 8 a kohdan g alakohta laissa 501/2024, 4 §:n 3 momentti laissa 769/1990 sekä 13 § ja 15 §:n 1 momentti laissa 425/2009, sekä
lisätään 1 luvun 11 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 368/2019, 723/2022, 181/2024 ja 923/2024, uusi 13 kohta sekä 46 lukuun uusi 3 a—3 d § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 18/2025 vp

1 luku

Suomen rikosoikeuden soveltamisalasta

11 §

Kaksoisrangaistavuuden vaatimus

Vaikka teosta ei säädetä rangaistusta tekopaikan laissa, siihen sovelletaan Suomen lakia, jos sen on tehnyt Suomen kansalainen tai 6 §:n 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu henkilö ja teosta säädetään rangaistus:

11) 40 luvun 1—4 tai 4 a §:ssä, jos rikoksen tekijä on kansanedustaja, ulkomainen virkamies tai ulkomaisen parlamentin jäsen;

12) 40 luvun 8 a tai 8 b §:ssä, jos rikoksen tekijä on kansanedustaja, ulkomainen virkamies tai ulkomaisen parlamentin jäsen; taikka

13) 46 luvun 3 a—3 c §:ssä.

46 luku

Maahantuontiin ja maastavientiin liittyvät rikokset

1 §

Säännöstelyrikos

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa

8) kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetun lain (500/2024)

f) 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuista ehdoista luvan käytölle taikka

8 a) kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821, jäljempänä *vientivalvonta-asetus*,

g) 12 artiklan 7 kohdassa unionin yleisluvan käyttöä koskevasta kiellosta

säädettyä tai mainittujen säädösten nojalla annettua säännöstelymääräystä, on tuomittava *säännöstelyrikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Eduskunnan vastaus EV 18/2025 vp

3 a §

Pakoterikos

Joka rikkoo tai yrittää rikkoa Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvissa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla talous- ja rahoitussuhteiden keskeyttämisestä kolmannen maan kanssa tai rajoittavien toimenpiteiden kohdistamisesta luonnollisiin tai oikeushenkilöihin, ryhmiin tai muihin kuin valtiollisiin yhteisöihin annetussa asetuksessa säädettyä tai sen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan nojalla säädettyä rajoittavaa toimenpidettä taikka Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman nojalla säädettyä pakotetta

1) asettamalla varoja tai taloudellisia resursseja nimetyn luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön saataville tai hyödynnettäviksi taikka laiminlyömällä jädäyttää sellaiset,

2) mahdollistamalla nimetyn luonnollisen henkilön valtion alueelle pääsyn tai hänen kauttakulkunsa valtion alueen kautta,

3) harjoittamalla liiketoimintaa tai muuten tekemällä sopimuksen tai muun oikeustoimen tai jatkamalla sellaisen täytäntöönpanoa,

4) myymällä, hankkimalla, vastaanottamalla, siirtämällä, lähettämällä, tuomalla maahan, viemällä maasta, kuljettamalla, kuljetuttamalla tai välittämällä tavaroita tai muuta omaisuutta,

5) tarjoamalla tai toimittamalla palveluja tai teknistä apua,

6) tarjoamalla tai toimittamalla rahoitusta tai rahoitusapua,

7) liikennöimällä kulkuneuvoa taikka mahdollistamalla kulkuneuvon pääsyn alueelle tai paikkaan tai poispääsyn sieltä,

8) toimimalla oikeushenkilössä,

9) rikkomalla lupaehtoa tai

10) menettelemällä muulla tavoin rajoittavalla toimenpiteellä tai pakotteella asetetun kiellon tai sellaiseen merkitykseltään rinnastettavan ilmoitus- tai muun toimintavelvollisuuden vastaisesti

on tuomittava *pakoterikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

Pakoterikoksesta tuomitaan myös se, joka käyttää, siirtää kolmannelle osapuolelle tai muuten luovuttaa 1 momentissa tarkoitettua rajoittavalla toimenpiteellä tai pakotteella jädädytettäväksi määrättyjä nimetyn luonnollisen henkilön tai oikeushenkilön omistuksessa, hallussa tai määräysvallassa olevia varoja tai taloudellisia resursseja niiden peittämiseksi taikka antaa vääriä tai harhaanjohtavia tietoja sen salaamiseksi, että nimetty luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö on rajoittavalla toimenpiteellä tai pakotteella jädädytettäväksi määrätyn omaisuuden lopullinen omistaja tai edunsaaja.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun rikoksen yritys on rangaistava.

3 b §

Törkeä pakoterikos

Jos pakoterikoksessa

1) tavoitellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,

2) rikoksen kohteena olevien varojen, taloudellisten resurssien, palvelujen tai liiketoimen arvo on ollut huomattava,

Eduskunnan vastaus EV 18/2025 vp

3) rikos on 3 a §:n 1 momentin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettu teko, jonka kohteena on puolustustarvike tai vientivalvonta-asetuksen liitteessä I tarkoitettu kaksikäyttötuote,

4) rikos tehdään erityisen suunnitelmallisesti tai

5) rikos tehdään osana 6 luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettun järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaa

ja pakoterikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava *törkeästä pakoterikoksesta* vankeuteen vähintään neljäksi kuukaudeksi ja enintään viideksi vuodeksi.

3 c §

Tuottamuksellinen pakoterikos

Joka törkeästä huolimattomuudesta syyllistyy 3 a §:n 1 momentin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettuun tekoon, jonka kohteena on puolustustarvike tai vientivalvonta-asetuksen liitteessä I tarkoitettu kaksikäyttötuote, on tuomittava *tuottamuksellisesta pakoterikoksesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi kuudeksi kuukaudeksi.

3 d §

Pakoterikkomus

Jos pakoterikos huomioon ottaen tavoitellun hyödyn määrä, rikoksen kohteena olevien varojen tai taloudellisten resurssien arvo tai muut rikokseen liittyvät seikat, on kokonaisuutena arvostellen vähäinen, rikoksentekijä on tuomittava *pakoterikkomuksesta* sakkoon.

Pakoterikkomuksesta tuomitaan myös se, joka rikkoo 3 a §:ssä tarkoitettussa rajoittavassa toimenpiteessä tai pakotteessa säädettyä ilmoittamis-, tiedonanto-, raportointi- tai muuta sellaista velvollisuutta, jos teko ei ole rangaistava 3 a—3 c §:n nojalla.

4 §

Salakuljetus

Salakuljetuksena ei kuitenkaan pidetä 1—3 tai 3 a—3 d §:ssä tarkoitettua tuontia tai vientiä koskevan säännöksen tai määräyksen rikkomista.

13 §

Oikeushenkilön rangaistusvastuu

Säännöstelyrikokseen, törkeään säännöstelyrikokseen, pakoterikokseen, törkeään pakoterikokseen, tuottamukselliseen pakoterikokseen, salakuljetukseen, törkeään tulliselvitysrikokseen ja puolustustarvikkeiden maastavientirikokseen sovelletaan, mitä oikeushenkilön rangaistusvastuusta säädetään.

Eduskunnan vastaus EV 18/2025 vp

Poiketen siitä, mitä 9 luvun 5 §:ssä säädetään, pakoterikoksen, törkeän pakoterikoksen ja tuotamuksellisen pakoterikoksen johdosta tuomittavan yhteisösakon ylin rahamäärä on viisi prosenttia oikeushenkilön liikevaihdosta, kuitenkin vähintään 850 000 ja enintään 40 miljoonaa euroa.

Edellä 2 momentissa liikevaihdoksi katsotaan oikeushenkilön maailmanlaajuinen kokonaisliikevaihto tai sitä vastaava tuotto yhteisösakon tuomitsemista edeltäneen vuoden tilinpäätöksen mukaisesti. Jos tilinpäätöksestä ei ole saatavissa asianmukaista tietoa, liikevaihto tai tuotto voidaan arvioida muun saatavan selvityksen perusteella. Jos oikeushenkilöllä ei ole todettavissa liikevaihtoa tai sitä vastaavaa tuottoa, määritellään yhteisösakon ylin rahamäärä 9 luvun 5 §:n nojalla.

15 §

Rajoitussäännös

Tämän luvun 1—3, 4, 5, 7—10 ja 12 §:ssä tarkoitettuna rikoksena ei pidetä vähäistä ilmoittamis- tai tiedonantovelvollisuuden laiminlyöntiä eikä muuta vähäistä menettelytapamääräyksen rikkomista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

pakkokeinolain 10 luvun 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 3 §:n 3 momentin 7 kohta seuraavasti:

10 luku

Salaiset pakkokeinot

3 §

Telekuuntelu ja sen edellytykset

Lupa telekuunteluun voidaan antaa myös, kun jotakuta on syytä epäillä liike- tai ammattitoimintaan liittyvästä:

Eduskunnan vastaus EV 18/2025 vp

7) törkeästä säännöstelyrikoksesta tai törkeästä pakoterikoksesta;

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden
suojelusta annetun lain (1171/2022) 2 §:n 4 momentin 4 ja 5 kohta, sekä
lisätään 2 §:n 4 momenttiin uusi 6 kohta seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Soveltaisala

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, lakia sovelletaan sellaisten henkilöiden suojeluun,
jotka ilmoittavat:

4) Euroopan unionin tai kansallisen yritysten ja yhteisöjen verotusta koskevan lainsäädännön rikkomisesta taikka järjestelystä, jonka tarkoituksena on saada yritysten tai yhteisöjen verotusta koskevan lainsäädännön tavoitteen tai tarkoituksen vastaista veroetua;

5) muun kuin 1 momentin 10 kohdassa tarkoitetun Euroopan unionin tai kansallisen kuluttajan suojaamiseksi säädetyn lainsäädännön rikkomisesta; tai

6) Euroopan unionin toiminnasta annetun sopimuksen 215 artiklan nojalla annetussa asetuksessa säädetyn tai sen tai Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 29 artiklan nojalla säädetyn rajoittavan toimenpiteen tai ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvan Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman nojalla säädetyn pakotteen rikkomisesta.

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan eräiden Suomelle Yhdistyneiden Kansakuntien ja Euroopan unionin jäsenenä kuuluvien velvoitusten täyttämisestä annetun lain (659/1967) 4 §, sellaisena kuin se on laissa 504/2015, seuraavasti:

4 §

Rangaistus viranomaisen tämän lain nojalla antaman säännöstelymääräyksen rikkomisesta tai sen yrittämisestä sekä Euroopan unionin yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan alaan kuuluvien Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 215 artiklan nojalla annettujen asetusten rikkomisesta ja sen yrittämisestä säädetään rikoslain (39/1889) 46 luvun 3 a—3 d §:ssä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 14.3.2025

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri